

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 14.2.2007
COM(2007) 56 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CĂTRE
CONSILIU ȘI CĂTRE COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN**

privind informațiile științifice în era digitală: acces, diseminare și păstrare

{SEC(2007)181}

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CĂTRE CONSILIU ȘI CĂTRE COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

privind informațiile științifice în era digitală: acces, diseminare și păstrare

1. INTRODUCERE

Prezenta comunicare are o dublă origine politică, **inițiativa i2010 privind bibliotecile digitale și politica comunitară privind cercetarea**. Inițiativa privind bibliotecile digitale are ca obiect sporirea posibilității de accesare și utilizare a informațiilor în mediul digital. Ea s-a născut ca urmare a unei scrisori din 28 aprilie 2005, semnată de șase șefi de stat și de guvern care îi solicitau Comisiei să ia măsurile necesare pentru îmbunătățirea accesului la patrimoniul cultural și științific¹ european.

Politica comunitară privind cercetarea urmărește să maximizeze beneficiile socio-economice ale cercetării și dezvoltării pentru binele public. Prezenta comunicare reprezintă un prim pas în cadrul unui proces politic mai amplu, care explică modul în care funcționează sistemul de publicații științifice și impactul acestuia asupra excelenței în cercetare. Ea apare într-un moment strategic pentru cercetarea europeană, o dată cu lansarea celui de-al șaptelea Program-cadru (PC7) pentru 2007-2013 și viitoarea comunicare privind dezvoltarea spațiului european de cercetare (SEC).

Obiectivul prezentei comunicări constă în semnalarea importanței și lansarea unui proces politic privind (a) accesul la informațiile științifice² și diseminarea acestora și (b) strategiile de păstrare a informațiilor științifice în cadrul Uniunii. În acest scop, comunicarea anunță o serie de măsuri la nivel european și subliniază necesitatea continuării dezbaterii pe această temă.

Aceste aspecte au un impact direct asupra capacității Europei de a concura prin cunoștințe, un factor determinant pentru atingerea obiectivelor strategiei de la Lisabona privind concurența.

2. IMPORTANȚA INFORMAȚIILOR ȘTIINȚIFICE

Pentru a deveni o economie din ce în ce mai competitivă bazată pe cunoaștere, Europa trebuie să amelioreze producția de cunoștințe prin cercetare, răspândirea acestora prin educație și aplicarea lor prin inovație. Întreaga cercetare se bazează pe lucrări anterioare și depinde de posibilitatea oamenilor de știință de a avea acces și de a împărtăși publicațiile științifice și datele cercetărilor. Diseminarea rapidă și amplă a rezultatelor cercetărilor poate ajuta la accelerarea inovației și la evitarea suprapunerii eforturilor de cercetare, deși o oarecare amânare pentru prima utilizare de către cercetători sau în scopuri comerciale poate fi justificată. Sistemul prin care sunt publicate informațiile științifice este esențial pentru certificarea și diseminarea acestora și, în consecință, are un impact major asupra politicilor de finanțare a cercetării și asupra excelenței în cercetarea europeană.

¹ În prezenta comunicare, termenii „științific” sau „știință” se referă la activitatea de cercetare în toate domeniile academice, inclusiv științele sociale și umane .

² În sensul prezentei comunicări, „informațiile științifice” includ publicații și date de cercetare.

Autoritățile publice finanțează aproximativ o treime din cercetarea europeană³, având astfel un interes clar în optimizarea sistemului de informații științifice. Pentru Comunitatea Europeană, miza este mare: între 2007 și 2013, Comunitatea va investi aproximativ 50 miliarde EUR în PC7.

3. ACCESUL LA INFORMAȚIILE ȘTIINȚIFICE ȘI DISEMINAREA ACESTORA ÎN ERA DIGITALĂ

3.1. Un sistem în tranziție: noi piețe, servicii și participanți

Utilizarea din ce în ce mai frecventă a conținutului digital în cercetare și în diseminarea cunoștințelor reprezintă o caracteristică principală a științei moderne. Internetul face posibil accesul instantaneu la informațiile științifice și diseminarea acestora, iar noile instrumente de informare și comunicare oferă metode inovatoare de a aduce un plus de valoare. Acestea au deschis căi noi de utilizare a volumului enorm de date rezultate din experimente și observații din cadrul procesului științific și de înțelegere a semnificației acestor date stocate în arhive, în combinație cu alte surse de informații științifice. Acest lucru conduce la un „continuum” al spațiului acordat informațiilor științifice, de la date neprelucrate la publicații din diverse țări și comunități.

În mod tradițional, revistele științifice dețin un rol esențial în cadrul sistemului de informații științifice. Ele reprezintă un mijloc de răspândire a rezultatelor cercetărilor și au un impact considerabil asupra carierei oamenilor de știință. Procesul de evaluare colegială, care stă la baza selectării articolelor de revistă, constituie principalul mecanism de control al calității.

Progresul tehnologic le oferă editorilor științifici din Europa oportunități enorme. În ultimii ani, editorii științifici și alți participanți au făcut investiții importante în tehnologia informației pentru livrările online, în retrodigitizarea conținutului și în serviciile cu valoare adăugată. În prezent, aproximativ 90% din toate revistele științifice sunt disponibile online, deseori prin abonament.

La nivel mondial, există în jur de 2 000 de editori de reviste științifice, care publică anual aproximativ 1,4 milioane de articole. Circa 780 dintre acești editori sunt stabiliți în UE și realizează 49% din totalul producției de reviste. Ei au aproximativ 36 000 de angajați direct în UE și ocupă o poziție de vârf pe piața mondială.

O tendință importantă în ultimii ani o constituie dezvoltarea mișcării privind accesul liber, bazată pe opinia că, în era internetului, accesul la publicații și date trebuie ameliorat. Această mișcare urmărește să asigure accesul imediat și liber, prin internet, la publicațiile științifice. Un element hotărâtor al acestei mișcări îl constituie Declarația de la Berlin din 2003 privind accesul liber la cunoștințe în domeniul științei și umanisticii.

Conform Declarației de la Berlin, publicarea cu acces liber presupune ca autorii să ofere accesul liber la contribuțiile lor științifice, precum și posibilitatea de a le utiliza, cu condiția respectării drepturilor de autor. În plus, o versiune completă a lucrării și toate materialele suplimentare trebuie stocate în cel puțin o arhivă online. 196 de instituții de cercetare au semnat declarația, care este deschisă, în continuare, spre semnare.

³ Referințele care susțin această afirmație și cifrele utilizate în acest document, precum și definițiile cheie se găsesc în documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezenta comunicare.

Mișcarea privind accesul liber a determinat editorii să experimenteze modelul comercial „autorul plătește”, care le permite cititorilor accesul liber online. Acest model comercial transferă cheltuielile de publicare de la cititor la autor, și anume la instituția autorului sau organismul său finanțator. De asemenea, există un număr tot mai mare de așa-numite „reviste hibrid”, care oferă soluții de plată atât de către cititor, cât și de autor. Un alt model care este experimentat în prezent prevede că un volum critic de reviste dintr-un domeniu specific va trece la accesul liber, sub sponsorizarea unui consorțiu de organisme finanțatoare. Un astfel de exemplu îl constituie Consorțiul de sponsorizare pentru publicațiile cu acces liber în domeniul fizicii particulelor condus de CERN, organizația europeană pentru cercetare nucleară. În prezent, revistele cu acces liber reprezintă aproximativ 10% din totalul revistelor publicate.

Un alt progres îl reprezintă stocul de articole de revistă evaluate de colegi și/sau încă neevaluate de colegi din arhivele cu acces liber, organizate pe instituții sau discipline. În unele cazuri, stocarea are loc după o perioadă de embargo, în care editorii își pot recupera investiția (de exemplu, Cairn din Franța/Belgia). Durata perioadei de embargo poate varia în funcție de disciplină.

Unele agenții finanțatoare ale cercetării sunt active în ceea ce privește dezvoltarea politicilor care recomandă sau impun publicarea în arhive libere a unor articole de revistă rezultate în urma cercetării pe care o finanțează. Câteva exemple celebre sunt *Wellcome Trust* și *National Institutes of Health*. În Senatul Statelor Unite s-a introdus recent un proiect de lege care prevede ca agențiile federale să dezvolte politici privind accesul public.

Tendențele descrise au provocat o dezbatere privind sistemul de informații științifice, cu accent pe articolele din revistele științifice. Argumentele cheie aduse de părțile interesate sunt rezumate în cele ce urmează.

Principalele argumente ale cercetătorilor, ale organizațiilor de cercetare, ale organismelor finanțatoare și ale bibliotecilor

- *Accesul liber poate spori impactul cercetării științifice și al inovației grație accesului ameliorat la rezultatele cercetărilor și diseminării rapide a acestora.*
- *Internetul ar trebui să ducă la scăderea costului publicațiilor științifice, dar prețurile revistelor au crescut. Acest lucru afectează accesul la informațiile științifice.*
- *Costurile cercetării, ale evaluării colegiale (prin salariile evaluatorilor) și ale revistelor (prin bugetele bibliotecilor, de exemplu) sunt suportate din bugetul public. Este firesc ca agenții publici să solicite un profit mai mare în urma investițiilor realizate.*

Principalele argumente ale editorilor

- *Nu există probleme de acces. Accesul la informațiile științifice nu a fost niciodată mai bun decât acum.*
- *Publicarea costă. Editorii adaugă o valoare considerabilă procesului de cercetare, garantând calitatea articolelor de revistă în modul cel mai eficient cu putință.*
- *Piața publicațiilor este deosebit de competitivă și nu necesită o intervenție publică. O intervenție prost concepută ar putea conduce la o „implozie” a sistemului actual, fără a oferi o alternativă clară și viabilă.*

3.2. Aspecte și provocări

Aspecte de ordin organizatoric

O modificare a tipului de model comercial de publicare utilizat în mod curent ar putea avea consecințe neprevăzute de natură organizatorică. De exemplu, în modelul „autorul plătește”, costurile de accesare a rezultatelor cercetărilor trec de la o parte a instituției publice (biblioteca) la o alta (de pildă departamente universitare). Acest lucru ar putea conduce la anumite costuri de tranziție sau la o întrerupere temporară a accesibilității informațiilor științifice.

Apariția unui număr crescând de arhive care conțin nu doar articole evaluate de colegi, ci și documente de lucru, teze de doctorat, date de cercetare etc. ridică mai multe probleme.

Un exemplu de abordare integrată de acest tip este programul DARE din Țările de Jos. Obiectivul său este de a oferi accesul liber în rețea la producția academică a tuturor universităților. Infrastructura de bază cuprinde, în momentul de față, peste 100 000 de rapoarte științifice și articole de cercetare și, într-o etapă ulterioară, va include date experimentale sau observaționale, precum și alte obiecte digitale, cum ar fi fișiere video și audio.

Arhivele digitale promit noi surse integrate de informații și reprezintă o infrastructură strategică de susținere a cercetării din ce în ce mai importantă. Ele necesită un efort organizatoric considerabil în ceea ce privește aspectele precum: cine răspunde de depozitarea materialului? Cum se poate garanta calitatea arhivelor și a conținutului acestora (de exemplu gestionarea versiunilor)? Și cum pot fi interconectate arhivele din Europa pentru a atinge un volum important de informații?

Aspecte de ordin juridic

Atunci când publică articole științifice în reviste, autorii își încredințează drepturile editorilor. Editorii asigură apoi diseminarea respectivelor articole, pentru a garanta recuperarea investițiilor. Conform cercetătorilor, organismelor finanțatoare și bibliotecilor, practicile contractuale în vigoare pot avea un impact negativ asupra accesului și diseminării și necesită o atenție deosebită. În acest caz, obiectivul nu este introducerea unor norme comunitare referitoare la dreptul contractual privind drepturile de autor – un sector care nu a fost armonizat la nivel comunitar – ci reflectarea asupra modului în care autorii își exercită drepturile în mediul digital.

În ceea ce privește datele cercetărilor, problema drepturilor de proprietate intelectuală (DPI) este diferită. În timp ce datele cercetărilor ca atare nu sunt protejate de DPI, Directiva 96/9/CE privind protecția juridică a bazelor de date⁴ protejează eforturile de organizare a datelor cercetărilor. În acest context, s-a exprimat îngrijorarea privind impactul dreptului de protecție *sui generis* aplicat bazelor de date neoriginale asupra accesibilității datelor cercetărilor științifice.⁵

⁴ JO L 77, 27.3.1996, p. 20.

⁵ A se vedea raportul de evaluare al DG MARKT din 2005 asupra directivei http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/databases/evaluation_report_en.pdf.

În cazul în care, în acest context, sunt procesate sau diseminate date cu caracter personal, accesul la aceste date și utilizarea lor trebuie să respecte normele privind protecția datelor cu caracter personal prevăzute de Directivele 95/46/CE și 2002/58/CE.⁶

Aspecte de ordin tehnic

Progresul tehnologic poate contribui într-o mare măsură la accesibilitatea și utilizarea informațiilor științifice. De exemplu, instrumentele mai avansate de căutare pot ajuta cercetătorii să găsească informații și să progreseze în domenii noi, iar instrumentele de colaborare pot facilita modul în care cercetătorii pot face schimb de informații.

Pentru a putea interconecta arhivele digitale și a le face accesibile, aspectele de interoperabilitate necesită și ele o abordare sistematică. În această privință, utilizarea unor standarde deschise este esențială.

Aspecte de ordin financiar

În ultimii douăzeci de ani, prețurile abonamentelor la reviste au depășit, în medie, nivelul inflației (conform unui studiu, au depășit cu 4,5% nivelul anual al inflației), existând, în același timp, diferențe considerabile în funcție de discipline și reviste. Acest lucru a provocat o presiune financiară asupra bibliotecilor finanțate din bugetul public, principalii lor clienți, iar în anumite cazuri s-a ajuns la anularea abonamentelor. Această situație este mai gravă îndeosebi în cazul instituțiilor care dispun de fonduri mai puține și în țările în care nivelul venitului este mai scăzut. Creșterea prețurilor, susțin editorii, este o consecință a numărului sporit de articole propuse și a volumului din ce în ce mai mare de reviste, precum și a faptului că se raportează la o rată mai mare de utilizare.

În același timp, creșterea bugetelor alocate cercetării a depășit finanțarea diseminării rezultatelor cercetărilor — ce reprezintă în prezent mai puțin de 1% din cheltuielile totale de cercetare și dezvoltare la nivel european — inclusiv bugetele disponibile pentru biblioteci. Editorii au răspuns cu oferte de „afaceri mari” (pachete de reviste la prețuri reduse) înaintate bibliotecilor și consorțiilor de biblioteci. Aceste oferte au adus avantaje organizațiilor de cercetare din întreaga Europă, dar, în același timp, au creat noua problemă a lipsei de flexibilitate a bugetelor bibliotecilor ca urmare a contractelor destul de rigide, desfășurate pe mai mulți ani. Un alt aspect de ordin financiar vizează taxa pe valoare adăugată (TVA) la produsele digitale. În Europa, revistele digitale fac obiectul unui TVA standard, în timp ce revistele pe suport hârtie beneficiază de o taxă redusă. În acest mod, același conținut face obiectul unui TVA diferit în funcție de suport. Mai mult decât atât, având în vedere normele în vigoare privind scutirile de taxe, autoritățile publice și subvențiile, institutele publice de cercetare și bibliotecile nu pot deduce cheltuielile cu TVA-ul. Pentru a îndrepta această situație, în cazul abonamentelor la reviste digitale, unele state membre le restituie bibliotecilor TVA-ul.

4. PĂSTRAREA ÎN EPOCA DIGITALĂ

4.1. Problema

Păstrarea pe termen lung a materialului digital este o problemă fundamentală pentru societatea informațională, care se caracterizează printr-o ofertă de informații din ce în ce mai dinamică și

⁶ JO L 281, 23.11.1995, p. 31 și L 201, 31.7.2002, p. 37.

în creștere exponențială. Informațiile digitale sunt instabile, ca urmare a progresului rapid în materie de hardware și software și a duratei limitate de viață a dispozitivelor de stocare. Se impune păstrarea informațiilor pentru a permite citirea și utilizarea lor pe viitor. Această provocare a fost semnalată în Comunicarea intitulată „i2010: bibliotecile digitale”, în raport cu patrimoniul cultural digital al Europei.

Problema păstrării este relevantă pentru publicații și pentru datele cercetărilor. Păstrarea datelor cercetărilor este esențială în vederea asigurării posibilității de urmărire și repetabilitate a experimentelor. Mai mult decât atât, cercetarea depinde deseori de observații din trecut, de exemplu în cazul cercetărilor privind schimbările climatice. Uneori, datele cercetării colectate în trecut dobândesc relevanță în prezent.

Acesta a fost cazul „alertelor cu antrax” din Statele Unite și Europa. Biblioteca Britanică — unul din puținele locuri din lume cu vaste arhive istorice de informații de cercetare privind antraxul — a primit numeroase cereri de informații. Timp de patruzeci de ani, nu se efectuase practic nici o cercetare nouă privind antraxul.⁷

Până în prezent, în cadrul Uniunii nu s-au stabilit strategii clare de păstrare și utilizare pe termen lung a informațiilor științifice digitale. Inițiativele naționale și europene existente trebuie unite în mod sistematic. Păstrarea datelor este, totodată, un sector cu un important potențial de piață (de exemplu serviciile de stocare), în care Europa nu își poate permite să rămână în urmă.

4.2. Aspecte și provocări

Aspecte de ordin organizatoric

Aspectul păstrării ridică probleme de ordin organizatoric. Cine răspunde de păstrarea datelor cercetărilor și de instrumentele software și hardware necesare? Care sunt rolurile deținute de organizațiile de cercetare și de biblioteci? Care sunt criteriile care stau la baza selecționării materialelor ce trebuie păstrate? Mai mult decât atât, succesul unei strategii publice de păstrare necesită o bună colaborare între partenerii publici și privați.

Exemple de asocieri între parteneri publici și privați în scopul păstrării sunt acordurile între Biblioteca Națională a Țărilor de Jos și editori precum Reed Elsevier, Springer și Bio-Med Central.

Aspecte de ordin juridic

Depozitul legal, și anume obligația producătorilor de conținut de a pune la dispoziția unui organism autorizat de depozitare una sau mai multe copii ale materialelor științifice, reprezintă un aspect esențial pentru păstrarea informațiilor științifice digitale. Statele membre au început să includă în acordurile de depozitare și informații digitale, la diferite viteze și pentru tipuri diferite de informații. Cu toate acestea, tranziția către un mediu digital ar putea provoca lacune în registrul intelectual. Un raport din anul 2004 al Comitetului pentru știință și tehnologie al Camerei Comunelor din Marea Britanie a semnalat o lacună de 60% în depozitarea publicațiilor livrate pe cale electronică, ca urmare a unor întârzieri în punerea în aplicare a depozitului legal.⁸ În vederea maximizării eficienței procesului de păstrare,

⁷ European Task Force Permanent Access, 'Permanent access to the records of science' (*Accesul permanent la dosarele științei*).

⁸ Raportul Comitetului pentru Știință și Tehnologie al Camerei Comunelor cu titlul „Scientific Publications - Free for all?” (*Publicațiile științifice – Accesibile tuturor?*) - HC 399-1, iulie 2004, p. 93.

informațiile digitale ar trebui puse la dispoziția unor organisme autorizate de depozitare fără o protecție tehnică împotriva copierii.

Aspecte de ordin tehnic

Datorită progreselor tehnologice, informațiile vor continua să fie ușor de accesat și utilizat. Obiectivul este de a reduce costurile de păstrare și de a oferi soluții la provocări precum stocarea unui număr mare de conținut dinamic. Actualizarea infrastructurii tehnice de sprijin ar spori capacitatea organizațiilor de cercetare de a stoca informații.

Aspecte de ordin financiar

La instituirea arhivelor deschise trebuie să se țină seama de costul păstrării durabile și pe termen lung, dar evaluarea acestuia este deseori dificilă. Factorii determinanți includ tipul și volumul informațiilor stocate, numărul migrațiilor necesare și utilizarea estimată.

5. ACȚIUNI LA NIVEL EUROPEAN

5.1. Poziția Comisiei

Sunt necesare inițiative care să conducă la un acces mai larg la informațiile științifice și la diseminarea acestora, în special în ceea ce privește articolele de revistă și datele cercetărilor finanțate din fonduri publice. În ceea ce privește articolele de revistă, Comisia observă și analizează diverse experimente referitoare la publicarea cu acces liber.

Datele cercetărilor finanțate exclusiv din fonduri publice ar trebui să fie, în principiu, accesibile tuturor, conform Declarației ministeriale a OCDE din 2004 privind accesul la datele cercetărilor realizate din fonduri publice.⁹

Mai mult decât atât, Comisia atrage atenția în mod special asupra necesității unor strategii clare pentru păstrarea digitală a informațiilor științifice.

Comisia apreciază rolul crucial al tuturor părților interesate din sistemul de informații științifice, iar acestea trebuie să participe la orice proces de transformare privind accesul, diseminarea și păstrarea informațiilor științifice.

5.2. Ce măsuri au fost luate până în prezent?

Statele membre și Comisia au început să studieze aspectele privind accesul, diseminarea și păstrarea informațiilor științifice prin **finanțarea de proiecte** și prin **lansarea unei dezbateri publice cu părțile interesate**.

CASPAR, DRIVER și SEADATANET sunt exemple de proiecte relevante, cofinanțate în cadrul celui de-al șaselea Program-cadru (PC6).

CASPAR analizează modalitatea de a gestiona accesul viitor la datele științifice și păstrarea acestora. DRIVER se axează pe modalitățile de interconectare a arhivelor de informații științifice. SEADATANET își propune să dezvolte o infrastructură paneuropeană de gestionare a datelor privind mediul marin care să integreze arhivele naționale de date privind mediul marin.

⁹ Adoptată la Paris la 30 ianuarie 2004. În prezent se pregătește o recomandare a OECD privind acest aspect.

De asemenea, Comisia a început să lucreze cu grupuri consultative și să colecteze opinii de la părțile interesate, printre care Grupul la nivel înalt pentru biblioteci digitale și Comitetul consultativ european pentru cercetare (EURAB).

În plus, a finanțat un „Studiu privind evoluția economică și tehnică a piețelor publicațiilor științifice din Europa”¹⁰, care a făcut obiectul unei consultări publice în 2006. Răspunsurile obținute în urma acestor inițiative, precum și interacțiunea consecventă cu părțile interesate au oferit Comisiei informații valoroase.

La **nivel politic**, o recomandare a Comisiei privind *digitizarea și accesibilitatea online a informațiilor culturale și păstrarea digitală*, adoptată la 24 august 2006, tratează problema păstrării digitale.¹¹

5.3. Acțiuni viitoare gestionate de Comisia Europeană

A. Accesul la rezultatele cercetărilor finanțate de Comunitate

În cadrul PC7, Comisia va lua măsuri în vederea promovării unui acces mai bun la publicațiile rezultate din cercetările pe care le finanțează. În acest context, costurile de proiect legate de publicare, inclusiv publicarea cu acces liber, vor fi eligibile pentru o contribuție financiară comunitară. Comisia va încuraja comunitatea cercetătorilor să folosească această posibilitate.

Comisia prevede totodată, în cadrul unor programe specifice (de exemplu programele gestionate de Consiliul european pentru cercetare), posibilitatea publicării unor linii directoare specifice privind publicarea de articole în arhive deschise după o perioadă de „embargo”. Acest lucru va fi realizat pe sectoare, ținând cont de specificitatea diferitelor discipline academice și științifice.

B. Cofinanțarea infrastructurilor (în anumite arhive) și a proiectelor de cercetare

În cadrul PC7, Comisia își va intensifica activitățile privind infrastructurile necesare pentru accesul la informațiile științifice, în special prin conectarea arhivelor digitale la nivel european. O sumă de aproximativ 50 milioane EUR va fi disponibilă în acest scop pentru perioada 2007-2008 (din care aproximativ 20 milioane au fost alocate pentru 2007).

În plus, o sumă orientativă de 25 milioane EUR va fi acordată în cursul acestei perioade (din care aproximativ 15 milioane în cursul anului 2007) pentru cercetări privind păstrarea digitală (în special o rețea de centre de competență pentru păstrarea digitală) și instrumentele de colaborare pentru utilizarea conținutului.

În cadrul programului *eContentplus* (2005-2008), suma de 10 milioane EUR a fost alocată pentru ameliorarea gradului de accesibilitate și utilizare a conținutului științific, în special pentru soluționarea problemelor de interoperabilitate și acces multilingv.

C. Contribuții la viitoarea dezbateră politică

Pentru a alimenta dezbateră și procesul politic, Comisia va lansa un studiu privind aspectele economice ale păstrării digitale, care va debuta în 2007. În afară de aceasta, prin intermediul programului „Știința în societate”, Comisia va sprijini cercetarea asupra sistemului de publicații științifice în cadrul SEC și la nivel mondial, cu privire, de exemplu, la modelele comerciale de publicare, la strategiile de diseminare și la conexiunile dintre excelența în cercetare, integritatea științifică și sistemul de publicații științifice.

¹⁰ http://ec.europa.eu/research/science-society/pdf/scientific-publication-study_en.pdf

¹¹ JO L 236, 31.8.2006, p. 28.

În momentul revizuirii legislației privind TVA-ul, Comisia va analiza aspectele relevante pentru publicațiile științifice, cum ar fi restricțiile impuse autorităților publice sau sectoarele scutite de taxe privind recuperarea TVA-ului.

D. Coordonarea politică și dezbateră politică cu părțile interesate

Discuțiile purtate în cadrul Parlamentului European și al Consiliului vor contribui la o viziune comună asupra aspectelor privind accesul și diseminarea la nivel european. În această privință, statele membre sunt invitate să analizeze posibilele strategii comune și să discute aspectele și provocările relevante — de ordin organizatoric, juridic, tehnic și financiar — subliniate în cadrul prezentei comunicări. Instrumentele precum ERA-NET și forurile precum CREST și ESFRI pot contribui la structurarea discuției.

Comisia va continua să se consulte cu părțile interesate în cadrul grupurilor relevante de experți și al grupurilor consultative precum EIROforum, ESF, EURAB, și Grupul la nivel înalt pentru biblioteci digitale, luând în considerare dimensiunea mondială a aspectului în cauză. La începutul anului 2007, va organiza o conferință la nivel înalt privind publicarea științifică în SEC.

Comisia va încuraja universitățile, organizațiile de cercetare, organismele finanțatoare și editorii științifici să facă schimb de informații privind bunele practici în raport cu noile modele de acces la informațiile științifice și de diseminare a acestora.

Privire de ansamblu asupra acțiunilor

A. ACCESUL LA REZULTATELE CERCETĂRIILOR FINANȚATE DE COMUNITATE

- Costurile de publicare, inclusiv publicarea cu acces liber, considerate costuri eligibile în cadrul proiectelor de cercetare finanțate de Comunitate.
- Publicarea unor orientări specifice, în cadrul unor programe specifice, privind publicarea articolelor în arhive deschise.

B. COFINANȚAREA PRIN PROGRAME COMUNITARE

- O sumă de aproximativ 50 milioane EUR alocată pentru lucrările de infrastructură, în special arhivele digitale, în perioada 2007-2008.
- O sumă de aproximativ 25 milioane EUR alocată pentru păstrarea digitală și instrumentele de colaborare, în perioada 2007-2008.
- O sumă de aproximativ 10 milioane EUR alocată pentru accesul la informații științifice și utilizarea acestora prin intermediul programului *eContentplus*.

C. CONTRIBUȚII LA VIITOAREA DEZBATERE POLITICĂ

- Studiul asupra aspectelor economice ale păstrării digitale.
- Finanțarea cercetării privind modelele comerciale de publicare și sistemul de publicații științifice.

D. COORDONAREA POLITICĂ ȘI DEZBATEREA CU PĂRȚILE INTERESATE

- Deliberări în cadrul Parlamentului European și al Consiliului; discuții ulterioare cu părțile interesate.
- Schimbul de bune practici pentru noile modele de acces, diseminare și păstrare a informațiilor științifice.

6. CONCLUZIE

Accesul la informațiile științifice, precum și diseminarea și păstrarea acestora sunt provocări majore ale epocii digitale. Succesul în fiecare dintre aceste sectoare prezintă o importanță majoră pentru societatea informațională și politicile de cercetare europene. Diverse părți interesate din aceste domenii au opinii diferite privind modul în care pot înregistra progrese privind accesul, diseminarea și păstrarea.

În cadrul acestui proces de tranziție de la o lume a cuvântului tipărit la una digitală, Comisia va contribui la dezbateră dintre părțile interesate și factorii decizionali, încurajând experimentele cu noi modele care ar putea ameliora accesul la informațiile științifice și diseminarea acestora și sprijinind unirea inițiativelor de păstrare existente la nivel european.

Comisia invită Parlamentul European și Consiliul să dezbată aspectele relevante pe baza prezentei comunicări.